

6. SINIF

SOSYAL BİLGİLER

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU BANKASI

KONU TESTLERİ

Her konu için ayrı ayrı testler konunun pekiştirilmesini sağlar.

MOZAİK MOBİL UYGULAMA
İÇİN KAREKODU OKUTUNUZ.

VIDEO ÇÖZÜM İÇİN
KAREKODU OKUTUNUZ.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI

MEB Beceri Temelli Sorular ve 6. sınıf kazanımları dikkate alınarak hazırlanan sorulardır.

YASİN ALTINTAŞ

ALİ BİLGİN

YAVUZ KORKMAZ

OKTAY GÜLMEZ

AYKUT ORÇUN ERCAN

NADİR EKİCİ

HİLAL ÖZDİLEK

BUSE NUR ÜNAL

MURAT CİVAN

VEYSEL GÜL

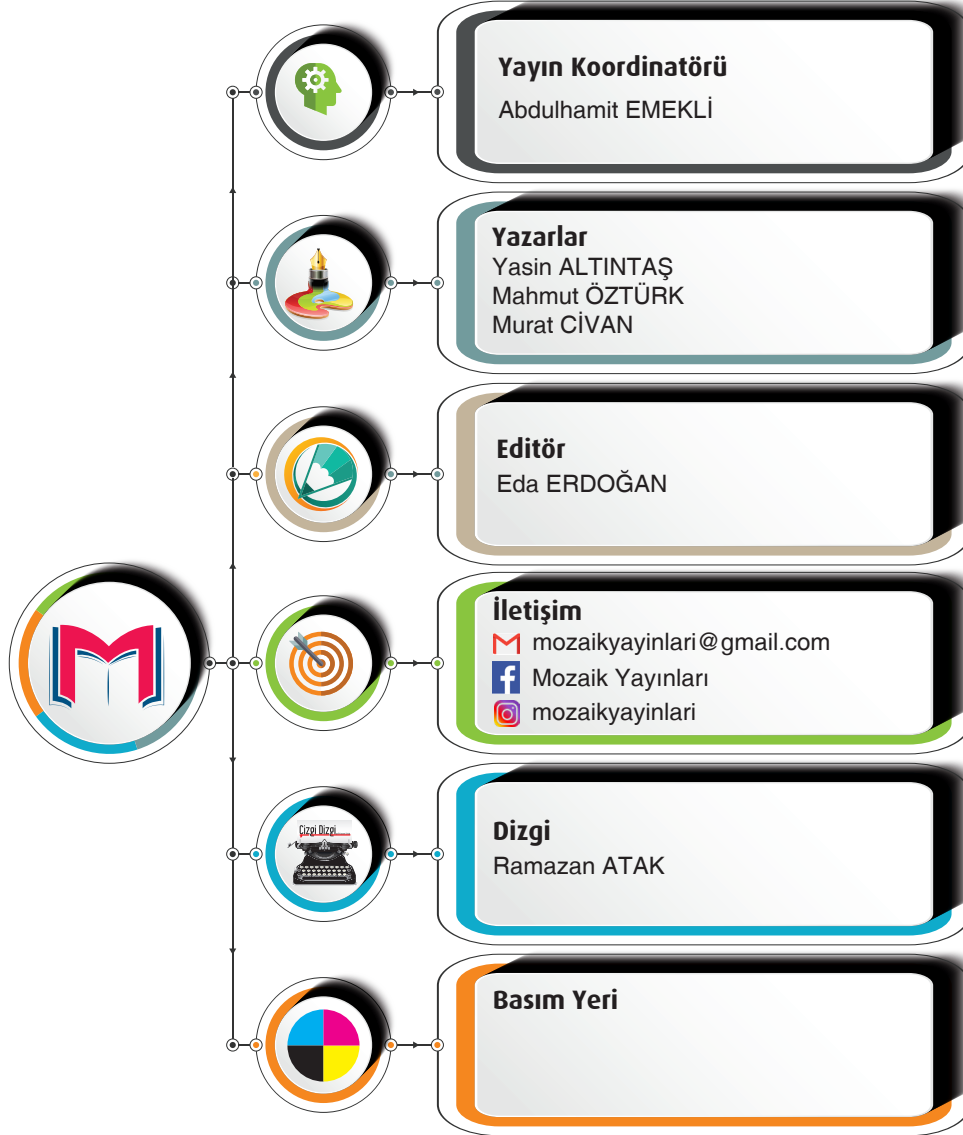
Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun bu kitabın tamamının ya da bir kısmının kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

MS0720- B1

ISBN: 978 - 625 - 7870 - 09 - 2

MOZAİK YAYINLARI

Ostim Mahallesi, Enerji Caddesi, 1207. Sokak 3/ C-D Ostim / Yenimahalle / ANKARA

İletişim: (0850) 302 20 90 - (0549) 814 44 13

SUNU

Sevgili Öğrenciler

Eğitim modelinin güncellendiği; biyolojik, dijital ve fiziksel çağa doğru ilerlediğimiz bu süreçte sınavların amaç değil araç olarak yapılandırılması söz konusu. Bu kapsamda “Liselere Giriş” ve diğer sınavlarda sizlerden sadece soru çözmeniz değil; günlük hayatla ilişkilendirme, problem çözme, sorgulama, analiz etme, gibi üst düzey bilişsel becerileri kullanmanız istenmektedir.

Mozaik Yayınları olarak deneyimli ve fenomen kadromuzla soru bankalarımızı hazırlarken üst düzey bilişsel becerilerinizi geliştiren, beceri ve yaşam temelli soruları merkezine alan bir yaklaşımı benimsedik. Bu doğrultuda kitabımızı tamamen kazanımlara uygun, basitten karmaşığa ve günlük hayat ile ilişkilendirerek hazırladık.

Mozaik Yayınları Soru Bankamızda **Kazanım Testleri** ve **ÜDS (Ünite Değerlendirme Sınavı)** yer almaktadır.

Kazanım Testlerimiz Milli Eğitim Bakanlığı programında yer alan kazanımların tamamını karşılayan, farklı çeşitlilikle ve yeteri kadar soru içeren bölümümüzdür. Bu bölümdeki temel amaç; her bir kazanımı temel düzeyden üst düzeye doğru hiyerarşik biçimde kavratmak; harita görsel okuma ve günlük hayatı bütünleştiren sorularımızla konuyu tamamen özümsemenizi sağlamaktır.

ÜDS (Ünite Değerlendirme Sınavı) ise kazanım testlerinde özümsediğiniz kavram ve kazanımların iç içe geçtiği, birlikte analiz edildiği bölümdür. Bu bölümde; birden fazla kazanımın üst düzeyde daha bütüncül bir anlayışla harmanlandığı, LGS ve MEB örnek sorularıyla birebir uyumlu hâle getirildiği sorular bulunmaktadır. Bölümün temel amacı tüm kazanımların eksiksiz ve bir bütün olarak pekiştirilmesidir.

Bu eserimizde öncelikle deneyimli yazarlarımıza, ayrıca kitabımıza soruları ile katkı sağlayan **Mehmet Ali CEMİLOĞLU, Yasin KAYA, Veysel GÜL ve Mehmet GÜMÜŞ**'e ayrı teşekkür ederiz.

Kitabımızın öğretmenlerimizin değerli emeklerine bir destek, öğrencilerimizin değerli çalışmalarına bir kaynak olması umuduyla ...

Abdulhamit EMEKLİ

Mozaik Yayınları Koordinatörü

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

☞ BİZ VE DEĞERLERİMİZ	
Toplumdaki Rollerim.....	7
Bizi "Biz" Yapanlar.....	9
Kır Çiçekleri Gibiyiz: Rengarenk.....	11
Bir Elin Nesi Var İki Elin Sesi Var.....	13
Hak, Özgürlük, Sorumluluk.....	15
Ünite Değerlendirme Sınavı.....	17

2. ÜNİTE

☞ TARİHE YOLCULUK	
Türklerin Anayurdu Orta Asya.....	23
İslamiyet'in Doğuşu.....	29
Türkler İslamiye ile Tanışıyor.....	33
Yeni Yurt Anadolu.....	37
Tarihi Yollar.....	41
Ünite Değerlendirme Sınavı.....	43

3. ÜNİTE

☞ YERYÜZÜNDE YAŞAM	
Dünya'nın Neresindeyiz?.....	53
Ülkemizin Coğrafi Özellikleri.....	57
Ülkemizin Beşeri Coğrafyası.....	61
Farklı İklimler Farklı Yaşamlar.....	65
Ünite Değerlendirme Sınavı.....	69

4. ÜNİTE

☞ BİLİM VE TEKNOLOJİ HAYATIMIZDA	
Hayatımızdaki Sosyal Bilimler.....	85
Bilim ve Teknolojide Değişim.....	89
Bilimsel Çalışma Yapıyoruz.....	93
Emeğe Saygı Duyuyorum.....	95
Ünite Değerlendirme Sınavı.....	97

5. ÜNİTE

☞ ÜRETİYORUM, TÜKETİYORUM, BİLİNÇLİYİM	
Ülkemizin Kaynakları ve Ekonomik Faaliyetleri.....	107
Kaynaklarımızı Doğru Kullanıyorum.....	111
Yatırım ve Pazarlama.....	115
Vergilerimiz Kazançlarımızdır.....	119
Nitelikli İnsan ve Meslekler.....	121
Ünite Değerlendirme Sınavı.....	123

6. ÜNİTE

☞ YÖNETİME KATILIYORUM	
Geçmişten Günümüze Yönetim Biçimleri.....	143
Demokratik Devlet ve Organları.....	145
Karar Alma Süresinde Bende Yarım.....	147
Demokrasi Her Yerde.....	149
Haklarımız ve Sorumluluklarımız Güvencede.....	151
Dünden Bugüne Türk Kadını.....	153
Ünite Değerlendirme Sınavı.....	155

7. ÜNİTE

☞ ULUSLARARASI İLİŞKİLERİMİZ	
Milli Dış Politikamız.....	161
Dış Alım, Dış Satım.....	163
Türkiye Beklenilendir.....	165
Popüler Kültür ve Biz.....	167
Ünite Değerlendirme Sınavı.....	169
Cevap Anahtarı.....	174

1. ÜNİTE

👉 BİZ VE DEĞERLERİMİZ

- ✓ Toplumdaki Rollerim
- ✓ Bizi “Biz” Yapanlar
- ✓ Kır Çiçekleri Gibiyiz: Rengarenk
- ✓ Biz Elin Nesi Var İki Elin Sesi Var
- ✓ Hak, Özgürlük, Sorumluluk

1. ÜNİTE 6 AŞAMADA TAMAMLANIYOR.

1. Aşama

Toplumdaki
Rollerim

2. Aşama

Bizi
"Biz"
Yapanlar

4. Aşama

Bir Elin
Nesi Var
İki Elin Sesi Var

3. Aşama

Kır Çiçekleri
Gibiyiz:
Rengarenk

5. Aşama

Hak,
Özgürlük,
Sorumluluk

6. Aşama

Ünite
Değerlendirme
Sınavı

ABC

TEST

1

BİZ VE DEĞERLERİMİZ

Toplumdaki Rollerim

1.

Derya Hanım'ın Bir Günü

Okulda öğretmen

Ailede eş ve anne

Markette müşteri

Çocuğunun sınıfında veli

Buna göre Derya Hanım ile ilgili;

- I. Bir gün içinde farklı rollere sahip olabilmektedir.
- II. Birden fazla grupta yer almaktadır.
- III. Baskın rolü müşteri rolüdür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

Mozaik Yayınları

2. Görevlerimiz ya da toplumun bizden beklediği davranışlar olarak ifade edebileceğimiz roller çok çeşitli olabilir. Gün içerisinde bile farklı rollere bürünebiliriz. Ancak bu rollerden bir tanesi toplum tarafından ön plana çıkartılır buna baskın rol denir. Örneğin bir kişi evde çocukları için baba, okula gittiğinde öğretmen, alışverişe çıktığında müşteri rolünde olabilir. Bu baba toplum tarafından "Öğretmen Bey" olarak anılırsa öğretmenlik mesleği baba için baskın roldür.

Buna göre;

- I. İnsanlar hayatları boyunca farklı rollere sahiptirler.
- II. Bazı roller diğerlerine göre daha ön plandadır.
- III. Baskın rolü kişinin kendisi belirlemektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

3. Bir kimsenin üzerine düşen göreve rol denir. Roller, ikiye ayrılmaktadır. Bunlar, doğuştan ve sonradan kazanılan rollerdir.

		Doğuştan Kazanılan	Sonradan Kazanılan
X	Erkek olarak dünyaya gelmek	+	
Y	Kardeş olmak		+
Z	Kalecilik yapmak		+
K	Öğretmen olmak	+	

Tablodaki ifadelerin doğru bilgiler içermesi için hangilerinin yer değiştirmesi gerekir?

- A) X ↔ Y B) Y ↔ Z
C) Z ↔ K D) K ↔ Y

1. ÜNİTE

4.

+

Her birey hayatı boyunca sadece bir grupta yer alır.

-

Rollerimizin gerektirdiği sorumluluklar zaman içinde değişebilir.

x

Kimi roller doğuştan kazanılırken, kimi roller yeteneklere göre elde edilir.

=

Toplumun daha iyi olabilmesi için herkesin üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi gerekir.

Buna göre hangi işaretle verilen bilgi yanlıştır?

- A) x B) - C) + D) =

5.

		Haklarım	Sorumluluklarım
I	Odamızı temiz tutmak	+	
II	Okulda eğitim görmek		+
III	Bir işte çalışmak	+	
IV	Sağlığımıza dikkat etmek		+

Tabloda verilen bilgilerin doğru ifadeler taşıması için hangi numaraların yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ↔ II B) II ↔ III
C) III ↔ IV D) IV ↔ I

6.

İçinde yer aldığımız meslek grubunun gerektirdiği davranışlara ve kurallara uygun hareket etmeye mesleki rol denir. Mesleki rollere ilişkin beklentiler yazılıdır, sosyal rollere ilişkin beklentiler ise yazılı değildir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyal role örnektir?

- A) Öğretmen B) Anne
C) Polis D) Muhtar

7.

Merhaba ben Ayşe, Metinkale Ortaokulu 6-A sınıfına gidiyorum.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Ayşe'nin okulda üstleneceği sorumluluklardan biri değildir?

- A) Gördüğü derslerin sınavına katılmak
B) Belirli günlerde sınıf nöbetçisi olmak
C) Derslerine zamanında girmek
D) Teneffüslerde koşmak

8.

Toplumda bireyin statüsüne uygun olarak davranmış olması için ondan beklenen davranışlara rol denir. Bazı roller doğuştan kazanılırken bazı roller ise kişisel beceri ve yeteneklerin sonucunda elde edilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bireyin sonradan kazandığı rollerden biridir?

- A) Evlat B) Kardeş
C) Öğrenci D) Torun

9.

Yasin Bey, gün boyu okulda öğretmen rolünü yerine getirdikten sonra akşam servis ile evine gelmiştir. Eve gelmeden önce marketten evinin ihtiyaçlarını almıştır. Evine geldiğinde ise çocuklarıyla birlikte oynamıştır. Yasin Bey akşam yemeğinde annesi, babası, eşi ve çocuklarıyla birlikte güzelce vakit geçirmiştir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Birey gün içinde farklı rollere sahip olabilmektedir.
B) Birey için doğuştan kazandığı roller önemlidir.
C) Yasin Bey'in öğretmen rolü sonradan kazanılmıştır.
D) Bireylerin rollerinin gerektirdiği sorumlulukları vardır.

ABC

TEST

2

BİZ VE DEĞERLERİMİZ

Bizi "Biz" Yapanlar

1. 21 Mart Günü Nevruz (Yenigün) ismiyle bilinen ve İslamiyet'in kabulünden önce kutlanmaya başlanan ve günümüzde de yine Türklerce coşkuyla kutlanan bir bahar bayramıdır. Ülkemizde de yine çeşitli etkinliklerle kutlanmaktadır.

Buna göre Nevruz Bayramı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yalnızca Anadolu'da yaşayan Türkler tarafından kutlanmaktadır.
B) Bugün hala kutlanıyor olması, kültürel sürekliliğin olduğunu göstermektedir.
C) Türk devletlerinin kutladığı farklı bayramlarda mevcuttur.
D) Ülkemizde yalnızca son yıllarda kutlanmaktadır.

2. Dünyanın en genç profesörü unvanına sahip Oktay Sinanoğlu, bir konuşmasında: "Aslında benim en büyük buluşum, İngiliz ve Amerikan numaralarıyla Türkçeyi yok etmek üzere yola çıktıklarını anlamam. Modern dünyada bir ülkeyi sömürge hâline getirmek için savaşla, topla uğraşmayacak, dilinden başlayacaksınız." sözlerini dile getirmiştir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Sömürgecilik, günümüzde etkilerini sona erdirmiştir.
B) Dil, toplumu bir arada tutan önemli etmenlerden birisidir.
C) Oktay Sinanoğlu dünyanın en genç profesörü olma imkânını eserlerini Türkçe yazdığı için almıştır.
D) Günümüz dünyasında bir toplumu yok etmek için en ağır silahları kullanmak gereklidir.

3. Aşağıdaki tabloda kültür ile ilgili doğru- yanlış etkinliği verilmiştir.

Bilgi	D	Y
Dil sayesinde kültür öğelerinin nesilden nesile aktarılması sağlanır.	+	
Ramazan ve Kurban Bayramları ülke genelinde kutlanan resmi bayramlarımızdandır.		+
Tarih, bireylere yaşadığı toplumun geçmişini öğretip kendi milletini tanımasını böylece millî tarih ve millî kimlik bilinci kazanmasını sağlar.	+	
Kültür, bir toplumu diğer toplumlardan farklı kılan, geçmişten beri değişerek devam eden, kendine özgü sanatı, inançları, örf ve âdetleri, anlayış ve davranışları ile onun kimliğini oluşturan yaşayış ve düşünüş tarzıdır.	+	

Her soru 10 puan olduğuna göre etkinliği tablodaki gibi cevaplayan bir öğrenci kaç puan almıştır?

- A) 10
B) 20
C) 30
D) 40

4. 1878 Osmanlı-Rus Savaşı sırasında Kars'ın bir köyüne yerleştirilen yaklaşık 82 Alman aileden kalan son Alman Avgüst, "Ben Hristiyanım, eşimse Müslüman. Çok iyi anlaşıyoruz. Eşim orucunu tutuyor, ben ona yemek hazırlıyorum. Benim evimde İncil var, dinimi yaşıyorum. İkimiz de birbirimize saygılıyız. Kızım burada okula gidiyor. Biz köken olarak Alman olabiliriz ama Türk vatandaşlarıyız."

Kars'ta yaşayan son Alman Avgüst'ün anlattıklarına göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bir dönem Almanya Kars'a hâkim olmuştur.
B) Osmanlı Devleti Almanların yaşam olanaklarını zorlaştırmıştır.
C) Diğer aileler zamanla Almanya'ya göç etmişlerdir.
D) Aynı coğrafyada yaşamak toplumların kaynaşmasını sağlamıştır.

Yayınları

Mozaiik

1. ÜNİTE

5. Osmanlı Devleti'nde birden çok millet ve birden çok dine sahip insan birlikte yaşamaktaydı. Kurtuluş Savaşı sırasında cephelerde şehit olan gayrimüslimlerde bulunmaktaydı.

Bu bilgiler ve bir toplumu oluşturan kültürel öğeler düşünüldüğünde aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Aynı inanca sahip kişiler Kurtuluş Savaşı'nda daha çok kendilerini göstermişlerdir.
 B) Aynı tarihe sahip olan insanlar kendilerini aynı toplumun üyesi olarak hissederler.
 C) Kurtuluş Savaşı'nda sadece gayrimüslimler savaşmıştır.
 D) Günümüzde Türkiye topraklarında yaşayan gayrimüslim yoktur.

7.

Osmanlı evlerinde "oda" esas yaşama alanını, yaşamın bütünü kapsar. O odada gününüzü geçirir, misafir kabul eder, sohbet edersiniz, aile içi konuşmalarınızı yaparsınız. Bütün eşyalarınız o odanın bir duvarındaki dolaptadır. Mobilya denen taşınan nesne, odanın ortasında yoktur. Döşemeler sade ve gözleri yormayan renklerden oluşur. Bu evlerde yaşayan insan, sedire oturduğu zaman elini pencereden dışarı sarkıtır, yağmuru elinde hisseder, köşeye oturup güneşi seyreder. Aynı zamanda sokağı takip edebilir, neredeyse gelen geçen herkese selam verme imkânına sahiptir. Bir taraftan bahçeyi görür. Dünyanın ortasında dört istikameti fark edecek bir ortamda yaşama hakkına sahip olur.

Turgut Cansever, "Osmanlı Şehri", s.145

Bu metne göre;

- I. Osmanlı evlerindeki "oda" günümüz evlerindeki salonlara benzemektedir.
 II. İnsanların günlük hayatının büyük bir bölümü odalarda geçmektedir.
 III. Odalar insanlar arasında birlik ve beraberliğin gelişmesine katkı sağlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
 B) I ve III
 C) II ve III
 D) I, II ve III

6. Türk kültüründeki bayramlarda büyüklerin elini öpmek önemli bir unsurdur.

Buna göre el öpmek Türk kültürünün hangi ögesi ile ilgilidir?

- A) Dil
 B) Din
 C) Örf – adet
 D) Coğrafya

ABC

TEST

3

BİZ VE DEĞERLERİMİZ

Kır Çiçekleri Gibiyiz: Rengarenk

1.

otizme MAVİ İŞİK yak

2 NİSAN DÜNYA OTİZM FARKINDALIK GÜNÜ'nde

MAVİ GİY FOTOĞRAF ÇEK PAYLAŞ

SOSYAL MEDYA HESABINDAN
#otizmemaviışikyak
ETİKETİYLE PAYLAŞ

Otizimli bireylere yönelik ön yargıları yok etmeye çalışan bu proje ile;

- I. Toplumsal dayanışmayı sağlama
- II. Farklılıklara karşı saygılı olma,
- III. Otizm konusunda duyarlılık oluşturma

amaçlarından hangilerine ulaşılmak istendiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

Mozaik Yayınları

2.

Ön yargı, bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargı, peşin yargıdır.

Kalıp yargı ise, halkın bir grup hakkındaki inancı, bir grubun başka bir grup hakkındaki duygusallaşmış, tecrübeyle çok az değişmiş olan inancı olarak tanımlanmaktadır.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi bir ön yargı ifadesi taşır?

- A) Erkekler ağlamaz.
B) Çekik gözlüler zekidir.
C) Solaklar çok iyi futbol oynar.
D) Bu sınavda kesin yine başarısız olacak.

3.

Tablodaki kavramlardan hangileri insanlar arasındaki etkileşimi azaltan tutum ve davranışlara örnek olarak gösterilebilir?

- A) I – II – III B) II – III – IV
C) III – IV – V D) IV – V – VI

1. ÜNİTE

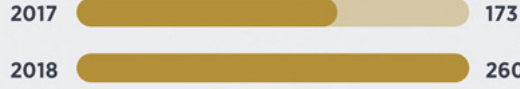

4.

Avusturya eğitim sisteminde ayrımcılık geçen yıl yüzde 50 arttı

Avusturya eğitim sisteminde her tür ayrımcılığa karşı çalışmalar yürüten Eğitimde Ayrımcılık Karşıtı Eşitlik Derneğinin (IDB), 2018 Avusturya Eğitim Sisteminde Ayrımcılık Raporu'nu kamuoyuyla paylaştı

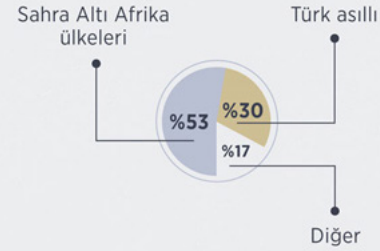
Avusturya eğitim sisteminde ayrımcılık vakası

Ayrımcılık nedenleri

En fazla ayrımcılığa maruz kalan etnik kökenler

Bu görsele göre;

- I. İnsanlar çeşitli nedenlerle ayrımcılığa maruz kalmaktadır.
- II. İnsanlar en fazla inançlarından dolayı ayrımcılığa uğramıştır.
- III. Dünyada ayrımcılığın en fazla olduğu ülke Avusturya'dır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

ABC

TEST

4

BİZ VE DEĞERLERİMİZ

Bir Elin Nesi Var İki Elin Sesi Var

1.

Öğrencilerin Simit Parası İhtiyaç Sahiplerini Sevindiriyor

Niğde, Yunus Emre Anadolu Lisesi öğretmen ve öğrencilerinin kurduğu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Kulübü üyelerinin başlattığı "Haftada 1 TL Bağış" kampanyası kapsamında, bağış kutusunda toplanan paralarla her ay ihtiyaç sahibi yedi aile sevindiriliyor. Okulda oluşturulan yardım köşesine koydukları bağış kutusuna gönüllülük esasıyla her hafta 1 Lira bağış yapan öğrenciler, belirledikleri ihtiyaç sahibi yedi aileye ayda 300'er TL veriyor. Ayrıca üç aydır faaliyetlerini sürdüren kulüp üyeleri, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünde isimlerini aldıkları ihtiyaç sahibi ailelere ulaşarak onlara maddi destek sağlıyor, artan parayla aldıkları oyuncakları Sevgi Evlerinde barınan çocuklara hediye edip onların yüzünün gülümsemesine vesile oluyor.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Zengin insanlar, öğretmen ve öğrencilere yardım etmiştir.
- B) İhtiyaç sahibi ailelere sadece maddi destek sağlanmıştır.
- C) Dayanışma ve yardımlaşma düşüncesiyle hareket edilmiştir.
- D) Sadece maddi durumu iyi olan insanlar, dayanışma içinde olmuştur.

Mozaik

Yayınları

2.

Bu resim ile aşağıdaki atasözlerinden hangisi arasında bağlantı kurulamaz?

- A) Bir elin nesi var, iki elin sesi var.
- B) Damlaya damlaya göl olur.
- C) Yalnız taş duvar olmaz.
- D) Yalnız öküz çifte koşulmaz.

3. Yardımlaşma ve dayanışma, hayatımızın vazgeçilmez değerleridir. Hayatta bazen yalnız iken yapamayacağımız, üstesinden gelemeyeceğimiz işler vardır. Böyle zamanlarda iş birliği yapmak, gücümüzü ve yeteneklerimizi birleştirmek gerekir. Bunun en güzel örneği aileler arasındaki imecelerdir.

Bu bilgilerden hareketle dayanışmanın olmadığı bir toplumda aşağıdakilerden hangisi görülebilir?

- A) Zor işler daha hızlı yapılır.
- B) Toplumda, biz değil ben duygusu hâkim olur.
- C) Toplumda girişken bireyler yetişir.
- D) Toplumda empati duygusu hâkim olur.

1. ÜNİTE

4.

Asalet ve Merhametin Simgesi Sadaka Taşları

“Bir elin verdiği diğer el görmeyecek” sözünün canlanmış hâlidir sadaka taşları. Osmanlı Devleti’nde insan merkezli mahalle anlayışının en güzel yansımalarından olan sadaka taşlarından Edirne’de de bir adet bulunmaktadır. Genellikle cami etrafında bulunan ve üzerinde para koyabilecek bir oyuğu bulunan sadaka taşları, mesaisine akşam karanlığında başlardı. Sadaka taşlarına para bırakıldıktan sonra ihtiyacı olan kişi sadaka taşından sadece ihtiyacı kadarını alır ve diğer ihtiyaç sahiplerini de düşünürdü.

Bu parçada hangi davranışın önemi vurgulanmaktadır?

- A) Yardımlaşma ve dayanışma
- B) Tasarruf ve tutumluluk
- C) Temizlik ve estetik
- D) Empati ve sempati

5. Yardımlaşma; birlikte çalışmak ya da yardım etmektir. Takım çalışması gibi yalnızken yapamayacağımız şeyleri yeteneklerimizi ve enerjimizi birleştirerek çalışmaktır. Bizim yeteneğimiz ya da bilgimiz olmayan konularda yardım alıp, kendimize ait bilgi ve yeteneği başkasının kiyle birleştirmektir.

Bu tanıma göre aşağıdakilerden hangisi yardımlaşmanın faydaları arasında yer almaz?

- A) Toplumda yardımsever bireyler yetişir.
- B) Toplumsal barışa katkı sağlanır.
- C) Kardeşlik ve dostluk duyguları gelişir.
- D) Problemler daha uzun sürede çözülür.

6. Takvimler 24 Ocak Cuma’yı gösterdiğinde acı haber Elazığ, Malatya ve Adıyaman’dan geldi. 6.8 şiddetinde meydana gelen deprem Elazığ, Malatya ve Adıyaman’da can ve mal kayıplarına neden oldu. Yüzlerce insanımız hayatını kaybederken yaklaşık 2000 kişi yaralandı. Ayrıca binlerce ev ve iş yeri yıkıldı. Depremin hemen ardından acil AFAD yardım ekibi kuruldu. Bölgelere 21 farklı kamu kurumu, sivil kurum ve kuruluştan 3 bin 829 personel, 568 kara aracı ve 5 hava aracı yönlendirildi. Kızılay ekibi de hazır bulundu. Kızılay çadırları kuruldu. Ülke genelinde yardımsever vatandaşlarımız tarafından birlik ve beraberlik kampanyaları düzenlendi. Türkiye’nin dört bir yanında toplanan yardımlar bölgeye ulaştırıldı. Galatasaray, Beşiktaş, Trabzonspor, Fenerbahçe gibi neredeyse tüm takımlar maddi yardımların yanı sıra stadyumdaki taraftarlar kendi üstlerinde yer alan atkı, bere, şapka, eldiven vb. ihtiyaçları statta toplayarak bölgeye ulaştırılmasını sağladı. Birlik ve beraberlik içinde depremin olumsuz etkilerinin üstesinden gelindi.

Bu parçada;

- I. Fedâkarlık,
- II. Dayanışma,
- III. Yardımlaşma,
- IV. Bencillik

tutum ve davranışlarından hangilerinin önemi vurgulanmıştır?

- A) I ve II
- B) I, II ve III
- C) II ve III
- D) I, II, III ve IV

ABC

TEST

5

BİZ VE DEĞERLERİMİZ

Hak, Özgürlük, Sorumluluk

1. 6.sınıf öğrencisi olan Elif; hak, özgürlük ve sorumluluk ile ilgili birer örnekten oluşan bir tablo hazırlamıştır.

I.	Her daim çevremi temiz tutarım.	?
II.	Eğitim ve öğretim yaşamımın bir parçasıdır.	?
III.	Sokakta kimseyi rahatsız etmeden dilediğim gibi oynarım.	?

Buna göre Elif'in hazırladığı tablodaki ifadeler hangi kavramlardan örnekler taşımaktadır?

A)

I.	Sorumluluk
II.	Hak
III.	Özgürlük

B)

I.	Hak
II.	Sorumluluk
III.	Özgürlük

C)

I.	Sorumluluk
II.	Özgürlük
III.	Hak

D)

I.	Hak
II.	Özgürlük
III.	Sorumluluk

Mozaik Yayınları

2. Tabloda verilen bilgilerden doğru olanların yanındaki kutucuğa "✓", yanlış olanların yanındaki kutucuğa "x" işareti yazılacaktır.

	D	Y
En temel hakkımız, eğitim hakkıdır.		
Sınıftaki kurallara uymak okuldaki sorumluluklarımızdandır.		
Toplu taşımaya binmek, haklarımızdan biridir.		
Vergi vermek, en temel haklarımızdan biridir.		

Buna göre etkinliğin cevap anahtarından hangisidir?

A)

✓	
	✓
	✓
✓	

B)

✓	
✓	
	✓
✓	

C)

	✓
✓	
✓	
	✓

D)

✓	
	✓
	✓
✓	

3. Alemdar 6.sınıf, Yasin 5.sınıf ve kız kardeşi Yasemin de 4. sınıf öğrencisidir. Alemdar ve kardeşlerinin evlerinden okula gitmek için yalnızca bir yol bulunmaktadır, mecburen okula gittiklerinde hep aynı yolu kullanmak zorundadırlar. Ancak bir gün belediye ekipleri, Alemdar ve kardeşlerinin okula gitmek için kullandıkları yolda su hattını tamir etmek amacıyla kazı yapmışlar, yol yaya ve taşıt trafiğine kapatılmıştır. Alemdar ve kardeşleri, yolda gitmeye çalışsalar da çukura düşmüş ayaklarını incittikleri için okula da gidememişlerdir.

Buna göre Alemdar ve kardeşlerinin;

- I. Sağlık,
II. Düşünce,
III. Eğitim,
IV. Ulaşım

haklarından hangileri ihlâl edilmiştir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) II, III ve IV

1. ÜNİTE

4. 6. sınıf öğrencisi Fatma, sorumluluklarını bir çizelgede belirtmiştir. Fatma, evdeki sorumluluklarını “*”, okuldaki sorumluluklarını “■”, çevreye karşı sorumluluklarını da “▲” simgesiyle belirtmiştir.

	Evdeki Sorumluluklarım	Okuldaki Sorumluluklarım	Çevreye karşı Sorumluluklarım
Odamı temiz tutarım.			
Çöpleri, çöp kutusuna atarım.			
Kıyafetlerimi özenle dolaba yerleştiririm.			
Öğretmen sınıfa gelmeden kitap ve defterimi masaya koyarım.			

Buna göre Fatma'nın oluşturduğu çizelge aşağıdakilerden hangisidir?

- A)

*
■
*
▲

 B)

*
▲
*
■

 C)

■
▲
*
■

 D)

▲
■
*
▲

5.

Her birey 18 yaşına kadar çocuktur. Yapılan araştırmaya göre dünyada 18 yaşın altında çalışan veya çalıştırılanların oranı % 35 tir. Bu oran yüksektir ve ciddi tehlikeler doğurmaktadır. Çocuklar, zorla çalıştırıldığı için gitmeleri gereken okula da gidememektedirler. Ayrıca çocukların, küçük yaşlarda çalıştırılması ilerde çocuklarda fiziksel sorunlara sebep olmaktadır.

Bu haber doğrultusunda aşağıdaki ifadelerden hangisi söylenemez?

- A) Bazı çocuklar, çalıştırıldıkları için eğitim haklarından mahrum kalmaktadır.
B) 18 yaşın üstünde çalışan bireyler çocuk kategorisine girmemektedir.
C) Çocuklar, kendi istekleri doğrultusunda çalışmaktadır.
D) Çalıştırılan çocuklar, ileride sağlık sorunları yaşamaktadır.

6.

(1) Ben Kaya, 6. sınıf öğrencisiyim. Sabah erkenden kalktım ve çantamı hazırladım. (2) Okuluma eğitim görmek için gittim. (3) Dışarıda sıraya girdim ve sıram gelince sınıfıma girdim. (4) Teneffüste bahçede kimseye zarar vermeden dilediğim gibi oynadım. (5) Ders zili çalınca sınıfıma gittim ve dersimi güzelce dinledim. (6) Okuldan sonra aşı yaptırmak için hastaneye gittim.

Kaya'nın numaralandırılmış şekilde verilen yaşadığı gelişmeler hak, özgürlük ve sorumluluk olarak değerlendirildiğinde nasıl bir eşleşme ortaya çıkar?

	Hak	Özgürlük	Sorumluluk
A)	1-2	3-4	5-6
B)	1-3	4	2-5-6
C)	2-4	1-3	5-6
D)	2-6	4	1-3-5

ABC

ÜDS

BİZ VE DEĞERLERİMİZ ÜNİTE DEĞERLENDİRME SINAVI

1. Yasin Öğretmen “Biz ve Değerlerimiz” ünitesiyle ilgili aşağıdaki görseli sınıf panosuna asmıştır.

Her toplumun sahip olduğu ve millet olma özelliği katan farklı unsurlar vardır. Bunlardan biri de tarihtir. Tarihte yaşanmış olaylardan ders çıkarmak, yapılan hataları tekrarlamamak için önemlidir. Türk tarihinin binlerce yıllık var olan tarihini bilen yeni nesillerde milli bilincin oluşmasına katkı sağlar. Atatürk bu durumu; “Türk çocuğu atalarını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır.” sözüyle ifade etmiştir.

Örnekler

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Yasin Öğretmen'in vurgulamak istediği özelliklerden biri değildir?

- A) Bayram kutlamaları günümüzde değişiklik göstermiştir.
B) Tarih bilinci milli birlik ve beraberliğin oluşmasında etkilidir.
C) Kültürü oluşturan öğelerden biri de tarihtir.
D) Toplumun devamlılığının sağlanmasında milli kültür önemlidir.
2. Dil bir milletin iletişim aracıdır. Duygu ve düşüncelerimizi dil sayesinde başka insanlara aktarırız. Aynı dili konuşan insanlar bir araya gelip kaynaşabilir, düşüncelerini paylaşabilirler. Dil geçmişten geleceğe bir köprü olur adeta. Bir milletin kültürel değerlerini oluşturan din, edebiyat, sanat, bilim-teknik, müzik gibi öğeler dil sayesinde yeni nesillere aktarılabilir. Tarih ise milletlerin ortak geçmiştir. Toplumsal kimliğimizin oluşmasında önemli rol oynayıp insanlar da milli kültür ve milli kimlik oluşmasını sağlar. Milli kimlik olmadan bir toplumun devamlılık sağlayabilmesi söz konusu değildir. Tarih bireylere yaşadığı toplumun geçmişini öğretip kendi milletini tanıyarak milli kimlik bilincini kazandırır. Türk milleti tarihe damgasını vurmuş üç kıtada hüküm sürmüş dünya milletlerine örnek olan şanlı bir tarihe ve dünyanın en köklü dillerinden birine sahiptir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Dil insanları birleştiren kültürün tamamlayıcı ögesidir.
B) Bir toplumun ayakta kalabilmesi için dil tek başına yeterlidir.
C) Toplumsal kimliğimizin oluşmasında dil ve tarih etkilidir.
D) İnsanlar duygu ve düşüncelerini aktarmak için dili kullanır.

1. ÜNİTE

3. İnsanlar yaşamları boyunca farklı grup ve kurumlarda çeşitli roller üstlenmiştir. Aynı anda bile birden fazla rol üstlenmek de mümkündür. Kişi ailede baba, okulda öğretmen, futbol takımında kaleci, arabada sürücü, vb. roller içinde bulunabilir. Her birey içinde bulunduğu role göre davranır. Futbolcu olan bir babadan iyi futbol oynaması beklenirken evde babalık yapıp çocuklarla ilgilenip trafikte araba kullanırken kurallara uyması beklenir. Her insan bulunduğu role uygun davranışlarda bulunmalıdır ve farklı rollerin davranışlarını birbirine karıştırmamalıdır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İnsanlar farklı rollere sahip olabilmektedir.
B) Her insan sahip olduğu rolün sorumluluğunu yerine getirmesi beklenir.
C) Aynı grupta olan insanlar aynı rollere sahiptir.
D) İnsanların rolleri değişikçe sorumlulukları da değişmektedir.

Mozaik Yayınları

4. Gaziantep Valiliği ve hayırseverlerin hayata geçirdiği, Osmanlı geleneği olan Zimem Defteri uygulaması ile 22 mahallede 200 bakkalın veresiye defteri satın alınıyor. Yaklaşık 2 milyon TL'lik bütçe ile kentteki binlerce ihtiyaç sahibi ailenin borcu ödeniyor. Proje ile 30 Vefa Sosyal Destek Grubu ekibi yaklaşık 2 milyon lira bütçe ile Şehitkamil ve Şahinbey ilçelerinde 250 bin nüfusun barındığı 22 mahalledeki 200 bakkalın veresiye defterini satın alarak borçlarını ödedi. Şehitkamil ilçesinde bulunan Mevlâna Mahallesi'nde bulunan bir bakkala giren Vefa Destek Grubu üyeleri girdikleri bir bakkalın veresiye defterinde yazan 30 bin liralık borcu ödeyerek defteri satın aldı. Bakkalları tek tek dolaşan Vefa Sosyal Destek Grubu üyesi hem ihtiyaç sahiplerinin hem de bakkalların umudu oldu.

Buna göre Zimem Defteri uygulaması ile ilgili;

- I. İhtiyaç sahiplerine maddi destek sağlanmıştır.
II. Toplumda yardımlaşma ve dayanışma artar.
III. Osmanlı geleneğinin uygulanması kültürel sürekliliği gösterir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

5. Yardımlaşma ve dayanışma hayatın vazgeçilmezlerindedir. Bazen tek başımıza yapamayacağımız işleri üstesinden gelemeyeceğimiz sorunları birlikte çözeriz. Böyle zamanlarda iş birliği yapıp yardımlaşmak gerekir. Aileler arasındaki ımece faaliyetleri buna örnek teşkil eder. Aile içinde saygı sevgi anlayışını kazanan bireyler toplumda paylaşma ve dayanışma konularında bilinç sahibi olur ve önemli rol oynarlar. Osmanlı Devleti'nde bunun en güzel yansıması "sadaka taşları"dır. Genellikle camii etrafında bulunan içi oyulmuş olan sakada taşları karanlık çöktüğünde canlanmaya başlardı. Sadaka taşlarına para bırakıldıktan sonra ihtiyacı olanlar sadece ihtiyacı kadar alır diğer ihtiyaç sahiplerini de düşünürdü. İşte böyle bir halk, böyle ince bir medeniyetti Osmanlı Devleti. Ayrıca 17. yüzyılda İstanbul'u anlatan Fransız gezgin sadaka taşında bulunan paraya tam bir hafta boyunca kimsenin dokunmadığını görünce oldukça şaşırılmıştır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) 17. yüzyıldan itibaren sadaka taşı uygulaması ihtiyaç olmadığı için ortadan kaldırılmıştır.
B) Yardımlaşma ve dayanışma kültürü ailede başlamaktadır.
C) Bazı yabancılar Osmanlı'daki sadaka taşlarını incelemiştir.
D) İnsanların tek başlarına yapamayacağı işler, dayanışma kültürünü oluşturur.

ABC

ÜDS

BİZ VE DEĞERLERİMİZ

6. İnsanların; fikirlerine, yaşam tarzına, hayata bakış açısına saygı göstermek "farkındalık" duygusundan kaynaklanan "olgun davranışların" toplamıdır. İnsanları; sırf kendi tercihlerinden, seçimlerinden dolayı yargılamamak, ön yargılı ve kişisel yaklaşmamak gerekir. Çünkü saygı bir davranış biçimidir, dar bir görüş değildir. Saygı; değer vermektir, güvenmektir, samimi olmaktır. Farklılıklara saygılı olmak ve bunları zenginlik olarak görmek önemlidir. Her şeyden önce; her birey saygıya değer bir varlıktır bu nedenle hiç kimse kendinden farklı olanı hor görmeye ve ötelemeye hakkı yoktur. Hangi dinden, dilden, coğrafyadan, düşünce ve fikirden olursa olsun herkesin, yaşama, kendini tanımlama ve değerli kılma hakkı vardır. İnsanların; değerleri, yaşam tarzları, olaylara bakış açısı, inançları, beklentileri inançları, zevkleri ve dünyayı algılama ve yorumlama şekilleri farklı olabilir. Bunlar, dünya hayatının zenginlikleridir. Siyahla-beyazın dışında ara renklerdir. Bunlar hayatın lunaparklarıdır. Ne kadar çeşit o kadar yaşamı renkli ve anlamlı kılmak... Bu nedenle toplum yaşamında olsun, ikili ilişkilerde olsun olaylara bakış açıları farklı farklı olabilir. Bu farklılık bir ayrışma sebebi olmamalı, farklılıklar zenginliğimiz olmalı. Bu kilim desenlerine benzer her ilmek nakış nakış işlenirken ara renkleri serpiştirilir.

Bu metne göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnsanlar arasında farklılıkların olması doğaldır bu nedenle farklı olanlara saygı duyulması gerekir.
B) Diğer insanlardan farklı düşünmek, bir ön yargı nedeni olmamalıdır.
C) Bir toplumda farklılıklar ne kadar fazlaysa o toplum o kadar zengindir.
D) Toplumsal birlik ve beraberliğin tek şartı farklılıklara saygılı olmaktır.

7. Milli kültür, milletler arasındaki tüm kültür farkları olarak açıklanabilir. İnsan toplulukları arasındaki temel kültür farkları, bu toplulukların birbirinden ayrışarak "farklı milletler" olmasına sebep olur. Manevi değerden geçmişteki tüm maddi eserlere kadar toplumlar arasındaki farkların tamamı milli kültürü oluşturmakta, bu şekilde her iki topluluk da millet olmasına karşın ortaya iki farklı millet çıkmaktadır. Toplumların millet olarak "bir bütün" sayılmasının da yegâne unsuru milli kültürdür. Zira milletlerin kendine has milli kültür değerlerinin olmaması halinde tek bir bütün olarak millet sayılmaları da mümkün değildir. Milli kültür değerlerini paylaşan farklı etnik kökenler de aynı millet içinde barınabilmekte, dolayısı ile milli kültür olarak tanımlanan unsurlar arasında toplumu oluşturan bireylerin etnik kökenlerinin de bir olması gibi bir şart yer almamaktadır.

Bu metne göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Bir toplumun millet sayılabilmesi için kendine ait kültürel değerlerinin olması gerekir.
B) Milli kültürü toplumun geçmişteki maddi unsurların farklılıkları belirlemektedir.
C) Bir toplumun millet olmasında o toplumun tek etnik kökenden olması gereklidir.
D) Toplumun kimliğinin oluşması için kültür gerektiğinde başka toplumlardan alınabilir.

8. "Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi" (CİMER); bilişim ve iletişim teknolojileri kullanılarak hayata geçirilen bir halkla ilişkiler uygulamasıdır. Vatandaş ile devlet arasındaki iletişim kanallarını açık tutarak müracaatların her zaman ve her yerden yapılabilmesini mümkün kılmaktadır. CİMER uygulaması sayesinde devlet ile vatandaş arasındaki iletişim kanallarının tümü (elektronik mektup, faks, telefon ve şahsen) açık tutulmaktadır. Vatandaşların kendileri ve kamuyla ilgili, talep, şikâyet, ihbar, görüş ve önerileri ile bilgi edinme haklarına ilişkin idari makamlara yapacakları müracaatlara cevapların hızlı ve etkin bir şekilde verilmesi amaçlanmaktadır.

Bu metne göre CİMER ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Halk sorunlarını devlete daha hızlı iletme imkânı bulacaktır.
 B) CİMER'e sadece haksızlığa uğrayan vatandaşlar başvurabilecektir.
 C) Teknolojinin gelişmesi vatandaş ile devlet arasındaki etkileşimi kolaylaştıracaktır.
 D) Vatandaşların resmî kurumlara giderek yapacağı zaman israfının önüne geçecektir.

Mozaik Yayınları

9. Gözde ve Semire çok yakın iki arkadaştır. Üniversite sınavına girdikten sonra ikisi de Pamukkale Üniversitesi'ni kazanmışlar ve bu duruma çok sevinmişlerdir. Ortak bir evde yaşama kararı alıp Denizli'ye birlikte gitmişlerdir. Gözde tıp fakültesini Semire ise konservatuvarı kazanmıştır. Sınav haftalarının yaklaştığı süreçte Semire'nin yüksek sesle gitar çalışması, Gözde'nin ders çalışmasını engellemiştir. Arkadaşına biraz sessiz olmasını söyleyemeyen Gözde ders çalışmadığı için sınavdan düşük not almıştır.

Bu durumun sonuçlarına göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Gözde, soruna çözüm yolu üretememiştir.
 B) Semire, kişisel çıkarlarını ön planda tutmuştur.
 C) İki arkadaş da hak ve sorumluluklarını yerine getirmiştir.
 D) Gözde, yaşanan olaydan zarar görmüştür.

10. Toplumda insanların ortak yaşamlarını düzenleyen bazı kurallar vardır. Anayasalar ile düzenlenen hukuk kurallarının dışında gelenek ve görenekler gibi yazısız hukuk kuralları da bulunur. Bu kurallara uyulmaz ise toplumda kaos ortamı doğar. İnsanlar rahat ve mutlu bir hayat süremezler. Kişinin toplumda kendi haklarını savunabilmek amacıyla özgürce hareket etmesi gerekir. Ancak özgürlük her istediğimizi yapabilmek değildir. Bizim özgürlüğümüz başkasının hakkına mâni olursa orada özgürlük sona erer. Yani insanlar başkalarının hak ve özgürlüklerini dikkate alarak sorumlu bir şekilde davranmalıdır. Her şeyde olduğu gibi hak ve özgürlük konusunda da bir sınır vardır. Yaşadığımız şu günlerde insan sayının artması şehirlerin kalabalıklaşması nedeniyle bu unsurlara çok daha fazla dikkat edilmelidir.

Bu metinden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sınırsız özgürlük, özgürlüğü ortadan kaldırır.
 B) İnsanlar dilediğince özgürlüklerini kullanabilir.
 C) Kaos ortamı hukuk kurallarına uyulduğunu gösterir.
 D) Şehirlerin kalabalıklaşması ile özgürlükler artar.